

Decemberi örület helyett

Sütő Éva

Szegény megboldogult nagyanyáim mondogatták egykor: meglátod, fi am, amikor az ördög már érzi, hogy kevés ideje van hátra, nemcsak a szeretetet és a békességet, de még az ünnepeket is el fogja venni az emberektől. Nem áll szándékomban világvégi jóslatokba bocsátkozni, de december táján egyre többször jutnak eszembe nagy-nagy igazságot hordozó szavaik.

Több nap, mint kolbász – mondták ezt is, amikor bölcsen kiporciózták a jó szikkadtra füstölt magyar kolbászt vagy bármit, amiben szűkében volt a család. És bölcsen szűltak, mert tudták, hogy az egyszer hopp, máskor kopp megállapítás rendszerint hamar utoléri a „dózsölő” embert. Dózsölő, mondták, mert ünnepek előtt vagy után szegény kis pátriában, az Érmelléken, igencsak előkerülnek a nagy hitelkönyvek, beírás füzetek. Az ünnepi időszak megviseli a pénztárcákat. Olyankor az ember hajlamos nem számolni a kutyavilág szűk esztendővel, ami utána következik. A népesebb családok bizony hitelre veszik a konyhára valót alig várva a fizetésnapot vagy a nyugdíjat, hogy törleszteni tudják az adósságot. Szégyen, nem szégyen, ez van – mondják többen is az élelmiszerüzletekben.

KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ. FOTÓ: MAKKAY JÓZSEF

Ünnepi hangulat. Méhviasszból készült karácsonyi gyertyák és szobrok

Némelyik gyógyszerárban még gyógyszert is adnak hitelre, áldja meg az Isten őket – sírja el egy öreg mama a pékség pénztára előtt, ahol éppen a napi kenyeret kellene kifizetni, és arról győzködi az alkalmazottat, hogy holnap jön a nyugdíj...

Nézem a kérges, munkától elgyötört kezeit, amint előveszi a kabátujjba gyömösölt zsebkezdőt. Nyolcvanán túl lehet, a görbe bot alig tereli tovább lépteit. Amint utána nézek, azon elmélkedem, élete során vajon hányszor húzhatta elő nagy fehér zsebkezdőjét, hogy elkendőzze vele a megaláztatás nyomait kiszáradt barázdás arcáról. Valószínűleg megélt pár történelmi fordulót, amiért mindig a magafajtája fizette meg a sarcot – gondolom magamban.

Az utóbbi évtizedekben minden karácsony előtt valami észbontó

→ **Az utóbbi évtizedekben minden karácsony előtt valami észbontó örület folyt a világban. Az emberek olyanok voltak, mintha úzte volna őket valami fergeteges, megfoghatatlan, tőlük teljesen függetlenül működő észvesztő energia. Mindenki loholt, futott, tolongott, vásárolt, rendezett, szervezett.**

örület folyt a világban. Az emberek olyanok voltak, mintha úzte volna őket valami fergeteges, megfoghatatlan, tőlük teljesen függetlenül működő észvesztő energia. Mindenki loholt, futott, tolongott, vásárolt, halmozott, rendezett,

szervezett, és olyan dolgokat erőltetett, amelyek amúgy a kutyának sem kellettek. Csak arra voltak jók, hogy eltereljék az ünnep lényegéről a figyelmet. A lényegről, ami ilyentájt éppen ennek ellenkezője kellene hogy legyen: lenyugvás, csendesség, önvizsgálat, jóvátétel, szeretet, megbocsátás, hálaadás, irgalom. De ezek helyett egyesek folyton másokat kapacitáltak elorozva a lélek elcsendesedésére szánt időt.

A járvány előtti években arról szólt minden, hogy ilyen-olyan szervezetek feltölthessék kirakatrendezvényeik nézőtereit, egyik helyszínről a másikra mozgatva ugyanazt a célközönséget: szülőket, nagyszülőket, diákokat, nyugdíjasokat.

Az évek folyamán egy másik tendencia is begyűrűzött a mindennapokba, bár ezeknek semmi közük nem volt az anyagiak szintjére silányított ünnepekhez. Ugyanis vásárnaponként rendezvényektől hemzsegett Bihar megye minden kis- és nagytelepülése. Hogy, hogy nem, de vásárnapra mindig be voltak fogva a köztisztviselők, a költségvetésből fizetett más alkalmazottak, hogy süssek-fözzenek valamilyen feneketlen gyomrú különleges társaságra, szervezzenek-rendezzenek valami hangzatos, az önkormányzati vezetők imázsát építő össznépi megmozdulást. Kampányidőszakban kiváltképp.

Mondogattam is magamban: lám, hogyan is telhetne el vásárnap anélkül, hogy a legnagyobb forráságban vagy lélekfagyasztó hidegben ne kellene rohangálni

a fél falunak, városnak valamilyen pártrendezvény megszervezésének érdekében. Akár az átkos rendszerben. Pionirként, majd később alkalmazottként is megtapasztaltam, hogy a jól megfizetett pártaktivisták hogyan vettek el tőlünk minden ünnepet elvonva az embereket családjuktól, a templomtól, az együttléttől. Szinte háborzongató a hasonlóság.

De miért is csodálkozunk ezen, hiszen a mai vezetők zöme egyazon ideológián nőtt fel és nevelte ki az utánpótlást is. Lefoglalni az embereket, elterelni a figyelmüket, ne legyen idejük gondolkodni az erőltetett pártideológia dőrségein, annak következményein, baklövéssein. Rá kell őket nevelni, hogy ne legyen önálló gondolatuk, ne éljenek önálló életet, csupán amit megmond nekik a mindenkori helybéli balkáni csúcsvezetés.

Karácsony jön. Nem rohan senki, mert eddig a járvány, most a világválság diktál. Nem kell feláldozni a szabadidőt az ünnepi köntösbe bújtatott, erőltetett menetű kényszercsődületek oltárán.

A vásárnap, az advent, a karácsony és minden hasonló ünnep a lélek szigete. Ne váltsuk senki javára aprópénzes örületre, amely kimerít, kiürít, belefáraszt mindenbe, mire eljön az idő, hogy örülhetnénk az istenszületésnek. Válasszuk ezek helyett a Szentlélekkel való csendes feltöltődést, és hagyjunk magunknak időt a jászlak szénaillatára is, amelyet az Úr nem azért küld szét a világba, hogy az adventi vagy a karácsonyi vásárok zsvivaja távoltartsa tőlünk annak mennyei aromáját.

BESZÉLGETÉS PATKA ILDIKÓ BÁBOSSAL, AKINEK OTTHONA A MESÉK BIRODALMA

A báb az emberi jellem karikatúrája

folytatás az 1. oldalról

Gyermekcentrikusabb lett a világ, és hihetetlen nagy igény van a bábozásra. Ezt az is bizonyítja, hogy nemrég Nagyenyeden 183 gyereknek játszottunk. Bár a saját elrabolja a gyermekeket, de az élő személyes kapcsolat nem helyettesíthető, és ez a színházban jelen van. A bábozás pedig nemcsak a gyerekeknek szól. Jó bizo-

→ **Valójában az én lelki készítem az, hogy örömet és értelmet vigyek. Ezzel kiegészítem a bábszínész hivatásomat, de úgy érzem, bábosként is örömet és vigaszt nyújtok kicsiknek és nagyoknak egyaránt.**

nyíték erre, hogy amikor a múlt rendszerben a cenzúra működött, a mesében mondták ki mindazt, amit a rendszerrel szemben éreztek. Fodor Sándor Csipikéje is ilyen mű, mindent kimond, amit a rendszerrel szemben érzett. Akkoriban a bábszínházban rend-

kívül jó pantomim-előadásokat tartottak, máskor a rendszernek tükröt mutató előadásokat. Azt mondták, ez gyermekszínház, ezért itt számos klasszikus művet mutattak be, másol vizsont az előadásokat cenzúrázták.

Miért fontos, hogy a gyermekeket már kicsi koruktól kezdve bábszínházba vigyük?

A gyermek először képekben gondolkodik, a bábszínház pedig az ő nyelvén mesél, ahogy a mese is. A gyermek még nem tud határt vonni a realitás és képzelet világa között. Éppen ezért e képek jól tudják vezetni a gyermeket. Körülbelül hároméves kortól hozzák előadásokra a kicsiket, ekkor már megértik a meséket. De megtörténik, hogy még nem elég érett a kiskgyerek, olyankor meg kell küzdenünk a játékkal, mert megéssik, hogy sírva fakad, megijed a boszorkánytól. Ilyenkor fontos a szülő jelenléte, hogy megnyugtassa a kicsit. De az is lényeges, hogy a gyermekek megtanulják a színházi jelenlétet. Megtörténik, hogy bejönnek a mi színházi terünkbe, ahol játszunk. A színházzal

mi egyfajta belső fegyelmet is tanítunk, megvonunk határokat. Mi az, amit szabad, s mi az, amit kevésbé. Létezik egy világ, amely látható és átélhető, de a határai nem léphetők át, csak ha olyan a játék. Tehát fontos, hogy szabályokat is tanuljon a gyermek, ne csak szabadságot.

Történt-e olyan, hogy azon gondolkodtál, feladod a bábszínház életet?

Volt arra lehetőségem, hogy óvónó legyek, de nem volt szívem elhagyni a társulatot. Szeretek lelki minőségekké foglalkozni, a pszichológia renkdívül vonzott. Ebből kiindulva szeretnék öregeknek vigasztalást vinni, valahogy örömet csempészni azokba az utolsó napokba. Ezért érdekel Polcz Alaine munkássága, aki a hospice-szal foglalkozott, gyerekeknek és felnőtteknek nyújtott vigasztalást. Valójában az én lelki készítem az, hogy örömet és értelmet vigyek. Ezzel kiegészítem a bábszínész hivatásomat, de úgy érzem, bábosként is örömet és vigaszt nyújtok kicsiknek és nagyoknak egyaránt. Ugyanakkor pedig a bábszínház mellett

FORRÁS: PATKA ILDIKÓ MAGÁNARCHÍVUMA

A bábéledások komoly csapatmunkát kívánnak a társulat tagjaitól

gyermekek nevelni a legjobb, a mese és a játék egy eszköz, amely tud segíteni a nevelésben. Ez is az oka annak, hogy én nem akarok

mást, mint játszani és anyának lenni. A bábszínházon keresztül sok-sok gyerek tartozhat hozzám, és egy nagy családom lehet.